

HOST

Jon Steele

STRÁŽCI

Zachraň, co zbývá z ráje, než vládu
převzme peklo...

Jon Steele
STRÁŽCI

Jon Steele

STRÁŽCI

Zachraň, co zbývá z ráje, než vládu
převezme peklo...

Brno 2013

Jon Steele

The Watchers

Copyright © Jon Steele, 2011

Translation © Kristýna Ševčíková, 2013

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2013 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-100-2 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-101-9 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-102-6 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7491-103-3 (Formát MobiPocket)

VĚNOVÁNO AFNAN

Stavba základů katedrály v Lausanne byla zahájena roku 1150. Papež Řehoř X. vysvětil chrám na katedrálu Panny Marie dne 28. října 1275.

Výraz *le guet* (vyslovujeme [l ge:]) označuje muže, který ze zvonice katedrály v Lausanne ohlašuje, která hodina odbila. Hlášení probíhá bez přerušení každou noc již od dob, kdy byla katedrála vysvěcena. Termín je odvozen z francouzského vojenského výrazu *faire le guet*, tj. držet hlídku nebo pozorovat.

Lac Léman je vlastní jméno vodního útvaru, který je ve světě znám jako Ženevské jezero. Pojmenováním jezero Léman ho označuje švýcarské a francouzské obyvatelstvo, které žije podél jeho břehu.

Kniha Henochova je apokryfní kniha, která není součástí kánonických starozákonních textů, takzvané hebrejské bible. Věrohodnost knihy byla po dlouhá léta zpochybňována, v roce 1948 však byla objevena jako součást svitků od Mrtvého moře. Citáty z tohoto textu se objevují i v následujícím příběhu.

*Světec a ďábel slepě hledí
z podstavce z kamene prázdnýma očima;
a jeden bez druhého stát nemohou,
vždyť jeden druhému se podobat začíná.*

„Evropa“, Howard Nemerov

mrtvé ticho

Když uviděl, jak padesát metrů od něj kráčí deštěm jakási postava, nebyl na první pohled schopen rozeznat, o koho jde. S jistotou mohl říci jedině to, že tou pomalu se pohybující osobou, která přicházela z rozbořené vísky Beaurains, je britský voják. Poznal to podle nízké, olivově hnědé ocelové helmy se širokým okrajem, jeho hnědého vojenského kabátu, pruhů látky, které měl ovinuté kolem nohou, podle plátěné brašny s ochrannou dýchací maskou a oválným plechovým filtrem, jež mu visela přes prsa, a podle pušky značky Lee-Enfield, kterou nesl tak, jako by už všechny bitvy skončily.

Je skutečně podivné, že si ten voják vykračuje tak nenuceným krokem a že se pohybuje tak blízko území nikoho mezi nepřátelskými liniemi, pomyslel si. Voják se nepřikrčil dokonce ani tehdy, když se blížil k rozdrásaným polím, na nichž mezi zčernalými pahýly stromů, ostnatým drátem a jámami vyhloubenými dělostřeleckými granáty a naplněnými vodou zabarvenou krví dlela pouze smrt.

Když voják dospěl k horskému hřebeni, na kterém se jeho silueta rýsovala proti obloze plné mraků, nijak nedbal na zákopy v Hindenburgově linii a nevšímal si ani německých vojáků, kteří se uvnitř tohoto obranného opevnění krčili za svými vodou chlazenými kulomety Maxim. Byly to tytéž kulomety, kvůli nimž přišlo během jediného rána na Sommě nazmar dvacet tisíc britských životů.

Byl dokonalým terčem.

Žádný výstřel se však neozval a voják sešel do vzdáleného údolí.
A právě tehdy si toho všiml.

To ticho.

Nejen v nepřátelských zákopech, ale na celém bojišti.

A začal se rozpomínat.

Stál na vrcholu tohoto kopce, před úsvitem, na Velikonoční pondělí roku 1917. Byl ukrytý v živém plotě, což bylo předsunuté pozorovací stanoviště 244. dělostřeleckého oddílu. Vytáhl z kabátu kapesní hodinky a viděl, že vteřinová ručička odpočítává hodinu H. Pak uslyšel, jak všechny tři tisícovky houfnic podél západní fronty, od hřebene Vimy až po vesničku Bullecourt, současně spustily palbu.

Země se mu otrásla pod nohama.

Po celou dobu toho neustávajícího ostřelování, kdy s dalekohledem u očí tajně pozoroval záblesky odvetné palby, mu srdce divoce tlouklo. Kontroloval na mapě souřadnice a své jednotce hlásil pozice německých kulometů, aby mohla nepřátelské zbraně posléze zničit. Dříve, než chlapci přejdou vrcholek kopce a vydají se na pochod přes území nikoho.

Vtom se ozval zvuk, zuřivý zvuk, který se nesmírně rychle přibližoval.

...přistává...

Pak vše ztichlo.

Všechno znehybnělo.

Nehýbaly se mraky na obloze, sloupy dýmu ani záblesky německých kulometů. Ze zákopů nevstávali žádní vojáci, aby postupovali přes neokupované území mezi nepřátelskými liniemi, a déšť jako by visel na nitkách šedivého světla na obloze.

Pomyslel si, že by ten nezvyklý klid měl zaznamenat do svého deníku, do Walkerova kapesního zápisníku, který měl vzadu kapsičku na tužku, byl vázaný ve vepřovici a stál dva šilinky. Rozpomenul se na den, kdy si ho v Anglii koupil. Tehdy si myslel, že si do něj bude zapisovat další básně, které složí. Namísto toho se ze sešítu stal jeho válečný deník a bezpečné místo, kde mohl uschovat fotografii své ženy.

Jmenovala se... jmenovala se Helen.

Zápisník vždy nosil v náprsní kapse svého kabátu, měl jej na srdci jako talisman.

Počkat, napadlo ho, na posledních stránkách deníku stála nějaká slova. Několik nesouvislých veršů, těžkopádných formulací, které byly vratké jako nohy dítěte. Zkoušel si ta slova vybavit, ale byla příliš vzdálená.

Nato zaslechl kroky někoho, kdo se s námahou vlekl bahnem, a na kraji živého plotu spatřil onoho vojáka.

„Zdravím. Vy budete poručík Thomas. Řekli mi, že vás tu nahore najdu.“

To jméno mu znělo cize. Nebylo mu povědomé, dokud si nevzpomněl, že to on se tak jmenuje, Edward Thomas. Na hodnost poručíka si ještě nezvykl.

„Hlaste se.“

„Swain, desátník Swain.“

„Jak zní heslo?“

„Heslo? Dobrá, heslo je Bournemouth.“

Vojákův přízvuk byl bezchybný.

„Přistupte.“

Když desátník Swain přistoupil blíž, bylo vidět, že není z 244. dělostřeleckého oddílu, ani z velitelství praporu. A zdálo se, že desátníkova postava je ve strnulém světě jedinou věcí, která se hýbe.

„Vy jste posel?“

„Můžete mi tak říkat.“

Voják si opřel pušku o živý plot a posadil se. Oklepal si z bagančat mazlavé bahno. Edward na vojákově uniformě spatřil cákance čerstvého bláta.

„Dá to vážně zabrat, než se sem člověk dostane. Neměl bych vůbec nic proti hrnku čaje, zvláště když všechno ztichlo, co vy na to?“

Edward byl opět schopen myslet jen na to, jak podivně se ten voják chová. Dokonce s ním mluvil tak, jako by ani nebyl jeho podřízený. Jako by už bitva skutečně skončila a nebylo třeba zachovávat protokol a oslovovat důstojníka pane, i když šlo pouze o poručíka.

„Je po všem, útok už skončil?“

„Kdepak. Jen se to tady, kde jsme, kapku zklidnilo, to je všechno.“

„Ano, zklidnilo. Chystal jsem se poznamenat si to...“

„...těsně předtím, než jsem přišel.“

„Ano.“

Voják si sundal helmu a položil ji na zem. Setřel si z čela pot a špínu.

„Určitě jste trochu zmatený, poručíku.“

„To dělá to ticho, všechno kolem vypadá tak divně. Nejsem si jistý, co mám dělat.“

„Nemusíte dělat nic. Jen to chce trochu času, než si na to člověk zvykne.“

...jen to chce trochu času, než si na to člověk zvykne...

Ano, jistě. Vždyť je v armádě pouhých jednadvacet měsíců, ve Francii je teprve od února. Viděl pár přestřelek na frontě, několikrát se ocitl v nebezpečné blízkosti nepřátelských granátů, ale vyvázl z toho ve zdraví. Většinu času trávil na velitelství, kde zakresloval mapy nebo cenzuroval dopisy, které psali ostatní chlapi domů. Viděl, jak z nebe spadlo několik letadel. Viděl jednoho mrtvého německého vojáka, který seděl pod mostem, jako by se schovával před deštěm. Možná že takhle válka vypadá doopravdy, pomyslel si, okamžiky neklidného ticha mezi vteřinami příšerného strachu. Možná že právě to vysvětluje nenucené chování toho vojáka. Desátník... desátník Swain, ano, to je ono... na svůj věk vypadá starší. Vypadá jako někdo, kdo už viděl všechno, co je ve válce k vidění.

Edward si všiml čmáranice uvnitř vojákovy helmy: „Jak lidé hynuli, naříkali, a jejich hlas došel až do nebe.“ Znělo to jako verš. „Ta slova uvnitř vaší helmy, to je úryvek z nějaké básně?“

„Pokud vím, pocházejí z jedné biblické knihy, která není tak známá. Je to motto mé roty.“

„Obávám se, že nejsem nábožensky založený člověk.“

„To je v pořádku, poručíku, ani já ne.“

Edward přelétl očima vojákovu uniformu. Žádný odznak hodnosti na výložce ani na náramenících. Nic, podle čeho by bylo možné určit prapor nebo brigádu. Pak Edward uviděl, že pod brašnou s ochrannou maskou má voják za opaskem zastrčený nůž ušpiněný od bahna. Ta věc vypadala vražedně, takové nože nosili nepálští bojovníci, příslušníci pluku Gurkhů.

„Žádný strach, poručíku, nejsem špeh, kterého poslali zabíjet pozorovatele na předních stanovištích.“

„Nenapadlo mne...“

„Ovšem že vás to napadlo. Dostal jste příkaz, abyste takové lidi sledoval jako ostrůž.“

Edward si uvědomil, že právě o tom uvažoval. A říkal si, proč mu trvalo tak dlouho, než na to přišel.

„To ta vaše bezstarostná chůze. Způsob, jakým jste procházel nepřátelskými liniemi.“

„Prozatím není čeho se bát. Podařilo se mi zabít všechna nebezpečná individua, která se v tomto sektoru nacházela.“

Ale Edward začal mít pochybnosti.

„Z kterého praporu a které roty jste, vojáku?“

„Míníte to, co z ní zbylo. Půlku roty jsme ztratili u Delville Wood.“

„To je mi líto.“

„To vás mrzet nemusí, je to naše práce. Moje rota nespadá pod žádný prapor. U Delville Wood jsme bojovali po boku Jihoafričanů. Tady jsme začali s Kanaďany a teď jsme s Brity. Jsme spíš taková speciální jednotka. Svou práci děláme diskrétně.“

„Pomocí nožů.“

„Ano.“

„Jste tedy nájemný vrah.“

Voják se usmál.

„Už mi říkali i hůř.“

„A proč jste teď tady?“

„Už jsem vám to říkal, dostal jsem rozkaz, abych vás našel.“

„Za jakým účelem?“

„Abych vás ochránil.“

„Kdo by nařizoval něco takového?“

„Co se rozkazů týče, jsem na tom stejně jako vy. Nemám ponětí, kdo je vydává, ale splnit je musím, nemám na výběr. Ale soudě podle toho, co jsem si dal dohromady, vás chtěl jeden voják na německé straně zabít.“

„Celá německá armáda mě přece chce zabít. A vás taky, nás všechny. Proč bych měl mít z jednoho vojáka větší strach než z ostatních?“

„Jenže tenhle voják je jiný, poručíku, ničí lidské duše. A není na tomto místě sám, jsou jich tu tisíce. Tam venku na bojišti, zatímco my v klidu odpočíváme, posílají vojáky z obou stran fronty, aby je povraždili. Nemluvě o civilistech, kteří uváznou uvnitř té vřavy. Zatím je v téhle zatracené válce, která má ukončit všechny zatracené války, třináct milionů mrtvých. Čím víc strojů je do masakrování zapojeno, tím víc se dílo nepřítele množí. A tady na tom zpropaném místě je nepřítel ve vraždění už velice zručný.“

Edward pohlédl vojákovi do očí. Jeho pohled Edwarda téměř hypnotizoval. Ten voják zešilel. Edward slyšel, že se v zákopech takové věci stávají. Že ten příšerný strach, kdy má člověk pocit, že nemůže dýchat, a smrt, která nebere konce, zadusí a vytěsňuje z hlavy všechen zdravý rozum. Znovu pohlédl na vojákův nůž a uniformu a pocítil strach. Zjistil totiž, že to, co viděl na vojákově uniformě a co považoval za cákance bahna, jsou ve skutečnosti čerstvé skvrny od zčernalé krve.

„Kdepak, poručíku, i když vám připadám divný, nejsem blázen. Musíte mi věřit. To, co vám říkám, je pravda. Jsem na vaší straně, nesu vám vzkaz.“

„Jaký vzkaz?“

Voják zvolna odvrátil pohled.

„Kdo z poutníků zná klid blaženější
než tento krátký okamžik
mezi dvěma životy nám nabízí, kdy první světla noci
a stíny skrývají, co nikdy se nestalo,
to podstatnější, krásnější a dražší, než co kdy spatříme
či jsme již spatřili.“

Edward uviděl sám sebe o dva roky dříve. V Anglii, seděl u svého psacího stolu a zápasil se slovy. Jeho žena seděla poblíž u krbu a četla Keatse.

„Nerozumím tomu, to jsou přece má slova. Pamatuji se, kdy jsem je napsal.“

„Ano, znám všechny vaše básně.“

„Mé básně nebyly publikovány, až na několik z nich, a ty jsem —“

„...vydal pod jménem Edward Eastaway, protože jste jako prozaik nechtěl těžít ze svého jména. Po pravdě to ale bylo z obavy, že by nemusely u čtenářů sklidit kladný ohlas. Báł jste se, že byste mohl být znovu zavlečen do toho močálu malomyslnosti, kterého jste se hrozil celý život.“

Poručík upřeně hleděl na vojáka, který znal nejhlubší tajemství Edwarda Thomase.

„Jak můžete vědět takové věci?“

„Stejně jako vím, že jste si nemohl vzpomenout, jak se jmenujete, než jsem na vás zavolal. Stejně jako vím, proč všechno ztichlo a proč se zdá, že se na tomto místě nic nehýbe. Stejně jako znám slova, na která jste se pokoušel rozpomenout těsně předtím, než jsem přišel. Verše, které jste napsal na poslední stránky svého deníku. Stejně jako vím, že jste tu včera málem zemřel, jenže tehdy jsem nedostal rozkaz, abych vás vyhledal, protože ještě nepřišel váš čas.“

Edward uviděl sám sebe na kopci.

Včera, na Boží hod velikonoční.

Slunce jasně zářilo, byl teplý den.

Strategické území, které bránili, bylo pod palbou německých děl místy v plamenech.

Vytyčoval pozice, kde bude palebná baterie rozmístěna, roze-stavoval děla k útoku. Vesnice Achicourt, vzdálená méně než jednu míli od fronty a zákopů, byla v poledne silně ostřelována. Burácení

děl střídaly okamžiky naprostého klidu. Krajina, která vypadala jako ze zlého snu. Pozoroval, jak se sem poté, co roztál sníh a přestal padat studený zimní déšť, vrátili ptáci, byliny a květiny. Odpoledne zasazoval ocelové zaměřovací sloupky s černými a bílými pruhy na pomyslné zaměřovací čáře. Šel směrem k předsunuté pozorovatelně a zaměřil polohu tří hromadných výstřelů z nepřátelské linie, aby určil palebnou vzdálenost německých děl.

Uslyšel rachot dopadajícího granátu.

Spatřil sám sebe, jak padá k zemi, zakrývá si hlavu a zavírá oči. Cítil, jak střela zajela do hlíny. Věděl, že výbuch roztrhá jeho tělo na kusy... Nic se nestalo. Otevřel oči a uviděl, jak ze země jako nějaká směšná věc vyčnívá rukojeť německého granátu. Nefunkční granát, ohromný, monstrózní skopčácký granát.

Když bylo onoho večera v důstojnickém klubu stanoveno, že při nadcházejícím útoku zaujme pozici na tomtéž předsunutém pozorovacím stanovišti, všichni se hrozně smáli. Plácali ho po zádech a blahopřáli mu. Vzpomněl si, jak kdosi žertoval: „Chlápík, který má takové štěstí jako ty, vyvázne bez úhony, ať půjde kamkoli.“

A znovu uviděl sama sebe na vrcholu tohoto kopce, před úsvitem, na Velikonoční pondělí 1917. Schovaný za živým plotem, u očí dalekohled, pátral po záblescích odvetné palby na druhé straně území nikoho.

Vtom se ozval zvuk, zuřivý zvuk, který se nesmírně rychle přibližoval.

...přistává...

Pak vše ztichlo.

Všechno znehybnělo.

„Já jsem... já jsem umřel?“

„Vydechl jste naposledy, poručíku, a začínáte zapomínat na život tady na zemi. Pokoušíte se vybavit si vzpomínky ze svého života, abyste se tu mohl udržet. Tolik se snažíte tu zůstat, ale pro vás už pozemský život skončil. Musíte ho nechat jít, to proto jsem tady.“

Edward uviděl sama sebe, jak leží na zemi. Nebyla na něm patrná žádná zranění ani krev, nejevil jakékoli známky toho, že by byl mrtvý.

„Možná že jsem pouze upadl do bezvědomí a tohle všechno se mi jen zdá.“

Voják kývl hlavou směrem k čerstvému kráteru v půdě.

„V sedm hodin, třicet šest minut a dvanáct vteřin sem dopadl zbloudilý granát. Výbuch vyvolal tlakovou vlnu, která prošla vaším tělem. V plicní tepně to způsobilo krvení sraženinu, která putovala do srdce... a to se náhle zastavilo.“

„O něčem takovém jsem nikdy neslyšel.“

„Ani nikdo jiný tady na světě, tedy zatím. Co nevidět pro to najdou jméno, tím jsem si jistý. Lidé vymýšlejí různé způsoby, jak se vzájemně připravit o život. Člověk nad tím až žasne, nemyslíte?“

Edward nevěděl, co si má myslet.

Pohlédl na kapesní hodinky.

Ukazovaly právě sedm hodin, třicet šest minut a dvanáct vteřin.

„Zdá se, že to zastavilo i moje hodinky.“

Voják zvedl ze země helmu, a když si ji dával na hlavu, klepl do ní.

„Víte, to jsem udělal já.“

„Cože?“

Voják se dotkl rukojeti svého zkrvaveného nože.

„Neprodyšně jsem tento kousek bojiště uzavřel, aby sem ostatní ničitelé duší nemohli. Potřeboval jsem čas, abych odrovnal toho, který šel po vás. Ten všivák měl s sebou celou četou. Každopádně, tady uvnitř je pořád sedm hodin, třicet šest minut a dvanáct vteřin. Tam venku den pokročil.“

Edward upřeně hleděl na vojáka, jehož oči ho nyní přitahovaly ještě víc než předtím.

„Je to tak podivné, proč bych vám měl věřit?“

„Víte, lidé celý život dumají nad tím, co se asi stane, až zemřou. A je to pro ně vždycky šok, když potom zjistí, že to po smrti vypadá trochu jinak, než čekali. Jak jsem řekl, chce to nějaký čas, než si na to člověk zvykne, myslím na umírání.“

...nějaký čas, než si na to člověk zvykne... na umírání...

„Nechají mne shnít jako toho německého vojáka tam pod mostem?“

„Vojáky padlé v boji pohřbívají na poli jednoho sedláka nedaleko Agny. Vaši muži vás brzy přijdou hledat. Najdou vaše tělo a snesou ho z kopce, aby ho pohřbili spolu s dalšími, co padli. Ti, kteří z mé roty zbyli, jsou tady a hlídají vás. Mají příkaz postarat se o vaše tělo, které bude přineseno. Až přijde čas, uloží ho k věčnému spánku.“

„Až přijde čas.“

„Ano, poručíku, až přijde čas.“

„Tomu nerozumím, skutečně tomu nerozumím. A kupodivu se zdá, že je mi to jedno.“

„Protože už tuto smrtelnou schránku k životu nepotřebujete. Jste připraven tento svět i jeho těžkosti opustit, nechat je jít.“

„Něco mne ale drží, něco, co je mi drahé.“

„Musíte zapomenout i na to, co je vám nejdražší, nechat to jít.“
...to, co je vám nejdražší... nechat jít...

Edward viděl, jak se mu povědomé tváře ztrácejí před očima.

Cítil, že jsou mu velice drahé, a rozpomněl se na ně.

„Ano, znám je. Moje žena, mé děti. Co si počnou, až tady nebudu?“

„Je mi líto, poručíku, nikdo na tomto světě nedovede číst budoucnost, ani proroci. Můžu vám říct pouze to, že jejich život půjde dál, ať už se s nimi stane cokoli.“

Všechny jsem nechal za sebou, dobré
i ty zlé...

„Ale jejich jména, nemohu si vzpomenout dokonce ani na jména.“

„Vzpomínky jsou pro živé, poručíku, ne pro mrtvé.“

...dnes už jen
jak ve snu vidím je...

„Povězte mi, prosím, povězte mi, jak se jmenují.“

„To nejde. Nemůžu se plést do okolností vaší smrti.“

Vše budoucí i minulé potemnělý proud utopil.

„Nemáte v sobě kouska citu.“

„Ano, jsem si jistý, že vám to tak připadá. Ale na druhou stranu, já básník nejsem.“

Jak chabě světlo svítí a jak málo ho je...

„A já jsem snad básník byl? Nemohu si vzpomenout.“

„Ano, poručíku, byl jste básník, a velmi vás milovali.“

A teď pozorně naslouchej, jak se snáší déšť...

„Prosím vás, řekl jste, že znáte slova z mého deníku, verše na jeho posledních stránkách.“

„Dorůstající měsíc i všechny hvězdy na nebi svítí,
Ale po ptačím zpěvu už nikde ani památky...
Nikdy jsem tak docela nepochopil, co tím Bůh
vlastně zamýšlí.“

Voják se zvedl ze země, a když si přitáhl pušku k rameni a pevně
přitáhl její řemínek, tiše promluvil:

„Co se nám dole na zemi skrylo před očima — jak mívá
smrti zima.“

Edward ucítil, jak z jeho těla vyklouzl život.

„Všichni se vytrácejí, jen její tvář mám stále před očima.“

...to, co je ti nejdražší...

„To je v pořádku, poručíku, to se stává. Pro člověka, jako jste vy, to
ale nekončí, nikdy to nekončí. Prostě jen zapomeňte na tento život
a nechte ho jít.“

Mrtvým, těm je co závidět...

Znehybnělý svět se dal do pohybu.

Uviděl záblesky kulometů.

Viděl déšť, nic než ten divoký déšť.

„Ach, moje... moje Helen...“

„Dívejte se mi do očí, poručíku, naslouchejte mému hlasu...“

KNIHA PRVNÍ

čtyřicátý šestý stupeň
severní zeměpisné šířky
planety Země

kapitola první

Marc Rochat odhrnul krajkovou záclonu a pozoroval, jak se skrze světlo lampy snáší déšť a pleská na dlažební kostky Escaliers du marché. Mezi kočičími hlavami se slévaly drobounké praménky vody, které stékaly dolů a vlévaly se do větších potůčků deště, jež sem přitékaly z rue Mercerie. Tyto dvě úzké uličky, které se klikatily v příkrém svahu, se sbíhaly přímo za okny kavárny Grütli. Rochat dýchl na chladné sklo a do mlžného oparu nakreslil vyzábělý obličej.

„Vidím tě, vidím, jak se schováváš v dešti. Na mě si nepříjdeš, *en garde*, měj se na pozoru.“

Setřel namalovaný obličej a otočil se zpátky do tepla kavárny.

Rochat to tu dobře znal. Skoro každý večer sem chodíval na večeri. Líbily se mu kulaté lampy, které visely ze stropu a vydávaly tlumenou zář jako měsíce v úplňku. Měl rád fotografie Lausanne z dávných časů, které byly zavěšeny na zdech. Měl rád menu, které bylo napsáno křídou nad výčepním pultem a které se nikdy neměnilo. Monsieur Dufaux, jemuž kavárna patřila, tu tabuli umýval a přepisoval každý den, avšak písmena byla pořád tatáž a zůstávala vždy na tomtéž místě, zrovna tak jako pravidelní návštěvníci podniku. Madam Budryová se svou šestou sklenkou Villette, monsieur Duvernay se svou *filets de porc avec pommes frites*, vepřovou panenkou s hranolky, kterou si dával každý pátek večer, profesor lausannské univerzity a jeho žena, kteří na sebe promluvili sice jen zřídka, zato však byli notně

sečtělí, alžířští metaři ulic, kteří se tu večer co večer zastavovali na espresso a cigarety. A monsieur Junod, který se zrovna prodíral závěsem u dveří a jehož následoval jeho malý bílý psík na vodítku. Přicházel vždy ve stejnou dobu a pokaždé se posadil ke stejnému stolu v rohu. A jeho pes vždy vyskočil na sousední židli, aby se mohl porozhlédnout po kavárně, jako by se dožadoval obsluhy. Rochat si s oblibou představoval, jaké by to asi bylo, kdyby byl ten malý psík ustrojený do nějakého náramného obleku. V tlapkách by držel nůž a vidličku a pojídal by uzeniny a...

„Ještě nepřestalo, Marcu, že ne?“

Rochat spatřil monsieur Dufauxe, jak stojí u jeho stolu a utírá si ruce do utěrky, kterou měl zastrčenou za šňůrou od zástěry.

„*Pardon, monsieur?* Co jste to říkal?“

„Pršet. Ještě pořád nepřestalo, co?“

„*Non*, ne. Dnes večer se do Lausanne pokouší vplížit zima. Myslí si, že ji nevidím.“

„Koho?“

„Zimu.“ Rochat odhrnul záclonu a ukázal ven za sklo do deštěm promáčené tmy. „Tam venku, schovává se v dešti. Myslí si, že ji nevidím, ale to není pravda.“

Monsieur Dufaux vyhlédl z okna.

„Takový ošklivý večer. A je chladno. Cítím to v kostech.“

„Mohl bych dýchnout na sklo a nakreslit ji, abyste ji viděl.“

„Koho?“

„No zimu. Chcete ji vidět?“

„*Non, mon cher*. Kdepak, můj milý, to není třeba. Ale víte co, až dnes večer uvidíte starou paní zimu ze zvonice, odeďte ji za mne. Je libo moučník nebo espresso?“

„*Non, merci*. Děkuji, ale nechci.“

Monsieur Dufaux vzal Rochatův prázdný talíř, vytáhl ze zástěry bílou utěrku a rázně smetl drobky ze stolu.

„Víte co, pokaždé, když tu večeríte, se vás ptám, jestli si dáte moučník nebo kávu. A vy mi pokaždé odpovíte to samé.“

Rochat se nad tím zamyslel.

„Já vím.“

„Jenže já to vím taky, a o to tu právě jde. Překvapte mě někdy. Jsme ve Švýcarsku. Čas od času tady překvapení potřebujeme. Pomáhá nám to, abychom se vzájemně neunudili k smrti.“

Rochat se ze slušnosti zasmál, ovšem nebyl si jistý, co tím monsieur Dufaux přesně myslí. Jedno ale věděl určitě — že šlo o vtip.